اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی
معاملات خوراک پالایشگاهی

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۵۴۲۹

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه ۱
۱. میعانات گازی ۱
۲. وکیوم باتوم ۱
۳. روغن پایه ۴
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول ۴
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران ۵
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس ۶
۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان ۸
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس ۹
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول ۹
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران ۱۰
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان ۱۱
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران ۱۲
۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس ۱۲
۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان ۱۳
جمع‌بندی ۱۵

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم باتوم، روغن پایه، اسلاک واکس و پارافین واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

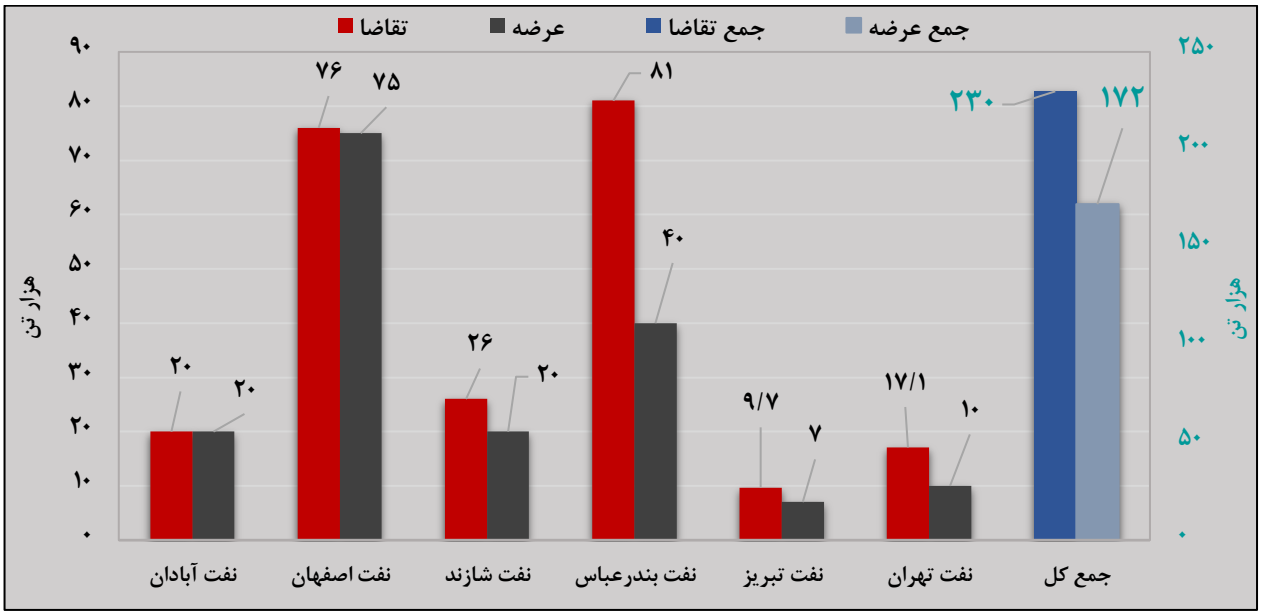
۲. وکیوم باتوم

در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط شش پالایشگاه شامل پالایش نفت آبادان، پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران بود. در این میان، پالایش نفت اصفهان با عرضه ۷۵ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داد و پس از آن پالایش نفت بندرعباس با ۴۰ هزار تن قرار گرفت. کمترین حجم عرضه نیز مربوط به پالایش نفت تبریز بود که ۷ هزار تن وکیوم باتوم در بورس کالا عرضه کرد.

در سمت تقاضا، پالایش نفت بندرعباس با ثبت ۸۱ هزار تن تقاضا، بیشترین میزان تقاضا را در میان پالایشگاه‌های عرضه‌کننده به خود اختصاص داد. پالایش نفت اصفهان نیز با ثبت ۷۶ هزار تن تقاضا در رتبه بعدی قرار گرفت؛ به‌طوری‌که مجموع تقاضای ثبت‌شده برای عرضه‌های این دو پالایشگاه، از تقاضای مربوط به چهار پالایشگاه دیگر بیشتر بود. مقایسه حجم عرضه و تقاضا نشان می‌دهد که به‌جز پالایش نفت آبادان که عرضه و تقاضای آن در سطحی متناسب قرار داشت، پنج پالایشگاه دیگر با کسری عرضه مواجه شدند. در این میان، پالایش نفت بندرعباس با ثبت کسری ۴۱ هزار تنی، بیشترین شکاف میان عرضه و تقاضا را تجربه کرد که بیانگر تمرکز بخش قابل‌توجهی از تقاضای بازار بر عرضه این پالایشگاه است.

بر این اساس، برخلاف هفته اول آبان‌ماه که مازاد عرضه در بخش عمده مبادی عرضه غالب بود، در هفته دوم شرایط بازار به سمت کسری عرضه در اغلب پالایشگاه‌ها تغییر یافت و فشار تقاضا افزایش پیدا کرد.

شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

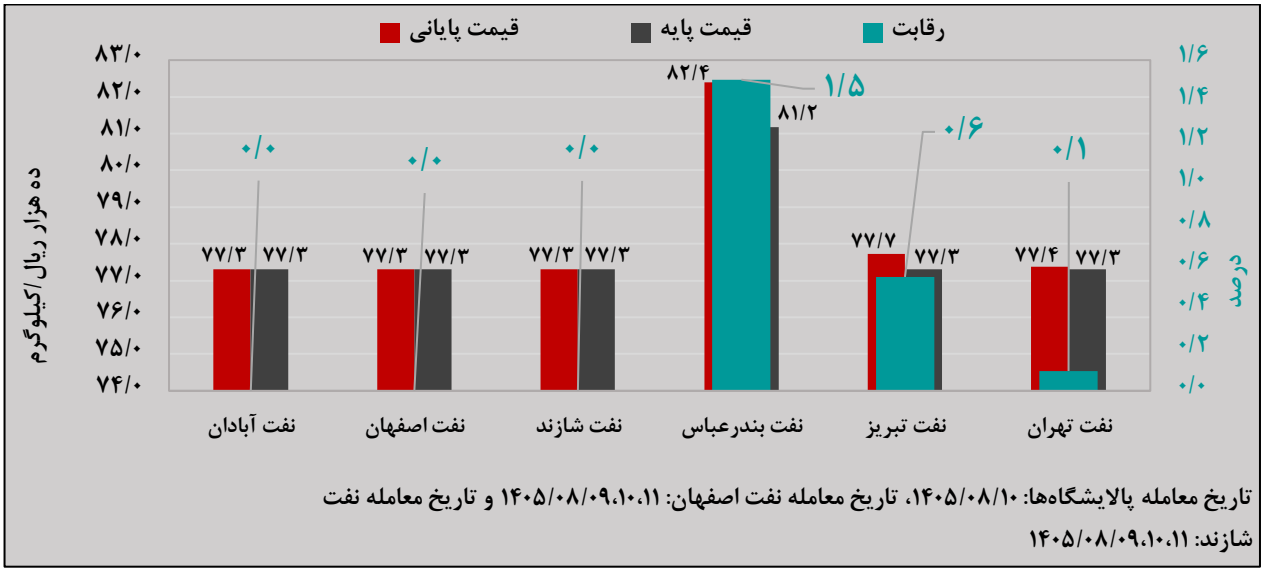

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار بررسی عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، مجموع عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که در برابر ۱۷۲ هزار تن عرضه در بورس کالای ایران، ۲۳۰ هزار تن تقاضا به ثبت رسیده است. به این ترتیب، تقاضای ثبت‌شده ۵۸ هزار تن بیش از حجم عرضه بوده و بازار در مجموع با کسری عرضه مواجه شده است. این وضعیت بیانگر افزایش جذب عرضه‌ها و شکل‌گیری فشار تقاضا در بازار وکیوم باتوم طی هفته مورد بررسی است. همچنین، بررسی عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها نشان می‌دهد که این کسری عمدتاً تحت تأثیر تقاضای بالاتر از عرضه در پنج پالایشگاه عرضه‌کننده، به‌ویژه پالایش نفت بندرعباس، شکل گرفته است.

همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالای ایران در هفته دوم آبان‌ماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام‌شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله‌شده شرکت‌های یادشده در بورس کالا در هفته دوم آبان‌ماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

تاریخ معامله پالایشگاه‌ها: ۱۴۰۵/۰۸/۱۰، تاریخ معامله نفت اصفهان: ۱۴۰۵/۰۸/۰۹،۱۰،۱۱ و تاریخ معامله نفت شازند: ۱۴۰۵/۰۸/۰۹،۱۰،۱۱

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، رفتار قیمتی وکیوم باتوم در پالایشگاه‌های عرضه‌کننده، با وجود افزایش فشار تقاضا در مقایسه با هفته قبل، عمدتاً با ثبات قیمت‌ها و نبود رقابت مؤثر همراه بود. بررسی معاملات نشان می‌دهد که بیشترین رقابت قیمتی مربوط به وکیوم باتوم پالایش نفت بندرعباس بود که تحت تأثیر تقاضای بالاتر از حجم عرضه، با رقابت مثبت و محدود ۱/۵ درصدی مواجه شد و در نهایت با قیمت ۸۲ هزار و ۴۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در مقابل، عرضه پالایش نفت آبادان با توجه به تناسب میان حجم عرضه و تقاضا، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه معامله شد. همچنین، در عرضه‌های پالایش نفت اصفهان و شازند، با وجود ثبت تقاضا، فشار تقاضا به اندازه‌ای نبود که به رقابت قیمتی منجر شود. عرضه‌های پالایش نفت تبریز و تهران نیز با رقابت مثبت، اما بسیار ناچیز و نزدیک به صفر همراه بودند. بر این اساس، به‌جز وکیوم باتوم پالایش نفت بندرعباس، سایر عرضه‌ها عملاً در سطح قیمت پایه معامله شدند و بازار در هفته مورد بررسی، با وجود کسری عرضه در اغلب پالایشگاه‌ها، همچنان با رقابت قیمتی قابل‌توجهی مواجه نبود.

در مجموع، بررسی معاملات وکیوم باتوم در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده تغییر محسوس وضعیت بازار نسبت به هفته قبل و غلبه تقاضا بر عرضه است؛ به‌طوری‌که در برابر ۱۷۲ هزار تن عرضه، ۲۳۰ هزار تن تقاضا به ثبت رسید و بازار با کسری ۵۸ هزار تنی مواجه شد. این عدم‌توازن عمدتاً ناشی از کسری عرضه در پنج پالایشگاه و تمرکز تقاضا بر عرضه‌های پالایش نفت بندرعباس و اصفهان بود. با این حال، افزایش فشار تقاضا به شکل‌گیری رقابت قیمتی گسترده منجر نشد و عمده معاملات همچنان در سطح قیمت پایه انجام گرفت؛ به‌جز عرضه پالایش نفت بندرعباس که با رقابت محدود ۱/۵ درصدی معامله شد. بنابراین، ویژگی اصلی بازار در هفته مورد بررسی، افزایش قابل‌توجه تقاضا و محدودیت عرضه، در کنار تداوم کم‌تحرکی نسبی رقابت قیمتی بود؛ وضعیتی که نشان می‌دهد عدم‌توازن مقداری بازار هنوز به فشار قیمتی فراگیر در معاملات وکیوم باتوم تبدیل نشده است.

۳. روغن پایه

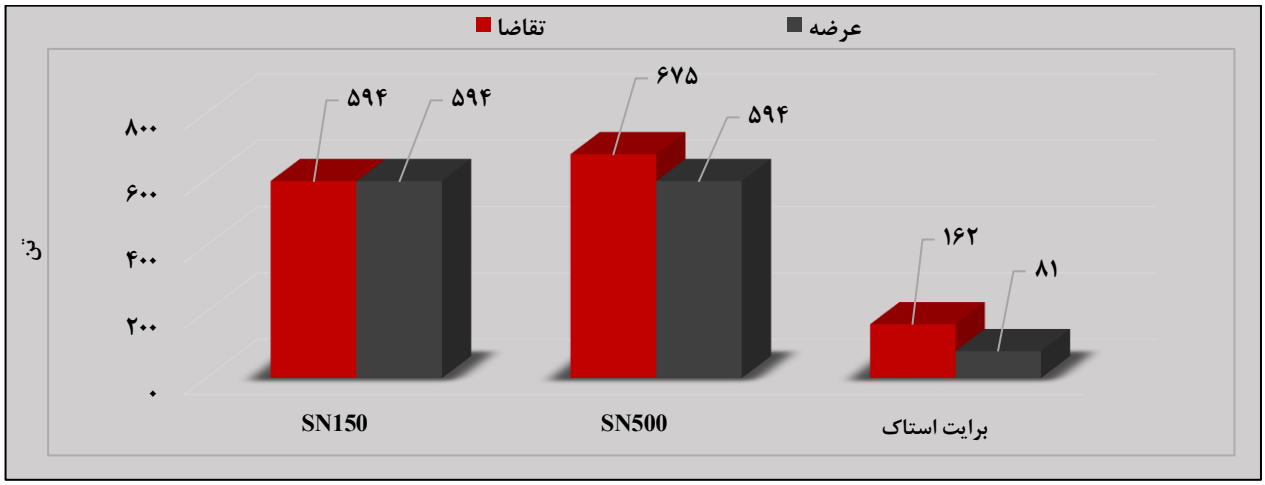
روغن پایه در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان، در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، شرکت نفت ایرانول سه گرید روغن پایه شامل SN150، SN500 و برایت‌استاک را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در این هفته، گرید SN150 توسط نفت ایرانول آبادان و دو گرید SN500 و برایت‌استاک توسط نفت ایرانول تهران عرضه شدند. بر اساس داده‌های معاملاتی، گریدهای SN150 و SN500 هر یک با حجم ۵۹۴ تن، بیشترین میزان عرضه را به خود اختصاص دادند؛ درحالی‌که حجم عرضه برایت‌استاک تنها ۸۱ تن بود.

در سمت تقاضا، گرید SN150 با ثبت ۵۹۴ تن تقاضا، از تعادل کامل میان عرضه و تقاضا برخوردار شد و کسری یا مازاد عرضه‌ای برای آن به ثبت نرسید. در مقابل، برای دو گرید SN500 و برایت‌استاک، تقاضای ثبت‌شده از حجم عرضه فراتر رفت و هر یک با کسری عرضه ۸۱ تنی مواجه شدند. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، وضعیت عرضه و تقاضا در میان گریدهای عرضه‌شده ایرانول متفاوت بود؛ به‌طوری‌که SN150 در شرایط تعادل قرار داشت، اما دو گرید دیگر با مازاد تقاضا نسبت به عرضه همراه شدند.

شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

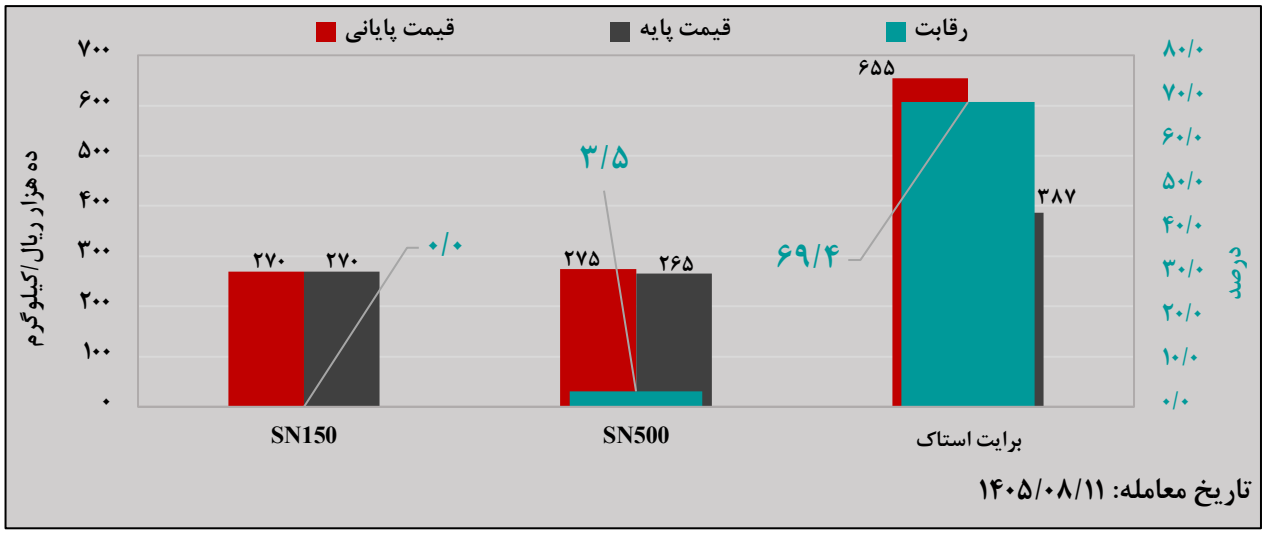
مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن پایه شرکت نفت ایرانول در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که شدت رقابت قیمتی گریدهای مختلف، متناسب با میزان فشار تقاضا و محدودیت عرضه آن‌ها تفاوت قابل‌توجهی داشته است. در این میان، گرید SN150 به دلیل تعادل میان حجم عرضه و تقاضا و نبود فشار تقاضا، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه معامله شد. در مقابل، دو گرید SN500 و برایت‌استاک که با کسری عرضه و فشار تقاضا مواجه بودند، رقابت قیمتی مثبت را تجربه کردند؛ به‌طوری‌که SN500 با رقابت ۳/۵ درصدی، در نهایت به قیمت ۲۷۵ هزار تومان به

ازای هر کیلوگرم معامله شد. با این حال، شدت رقابت برای گرید برایت‌استاک به‌مراتب بیشتر بود و این محصول با رقابت قابل‌توجه ۶۹/۴ درصدی، به قیمت پایانی ۶۵۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسید.

تفاوت چشمگیر در میزان رقابت این دو گرید، با وجود کسری عرضه یکسان ۸۱ تنی، از دو عامل اصلی ناشی می‌شود: نخست، محدودیت شدید حجم عرضه برایت‌استاک که در این هفته تنها ۸۱ تن از آن عرضه شد؛ دوم، وقفه چندهفته‌ای در عرضه این گرید که به شکل‌گیری تقاضای انباشته در بازار انجامیده بود. در نتیجه، با عرضه مجدد برایت‌استاک، متقاضیان برای تأمین نیاز خود رقابت قابل‌توجهی را رقم زدند.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

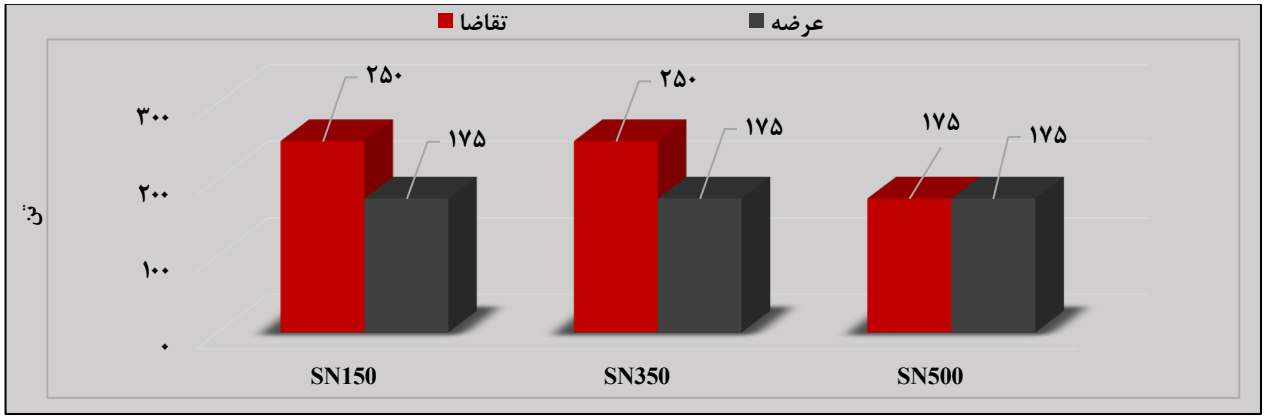

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، سه گرید روغن پایه شامل SN150، SN350 و SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد. این در حالی است که این شرکت در روال معمول عرضه‌های خود، عمدتاً گریدهای SN350 و SN500 را عرضه می‌کرد و ورود مجدد گرید SN150 به ترکیب عرضه‌ها، از تغییر در سبد محصولات ارائه‌شده این مجموعه حکایت دارد. بر اساس داده‌های معاملاتی، هر سه گرید به میزان ۱۷۵ تن عرضه شدند؛ با این حال، وضعیت تقاضا برای آن‌ها متفاوت بود. به‌طوری‌که گریدهای SN150 و SN350 هر یک با ثبت ۲۵۰ تن تقاضا، با کسری عرضه ۷۵ تنی مواجه شدند. در مقابل، برای گرید SN500 دقیقاً به میزان حجم عرضه، یعنی ۱۷۵ تن تقاضا به ثبت رسید و این محصول بدون کسری یا مازاد عرضه معامله شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، دو گرید SN150 و SN350 با فشار تقاضا همراه بودند، درحالی‌که وضعیت عرضه و تقاضای SN500 در شرایط تعادل قرار داشت.

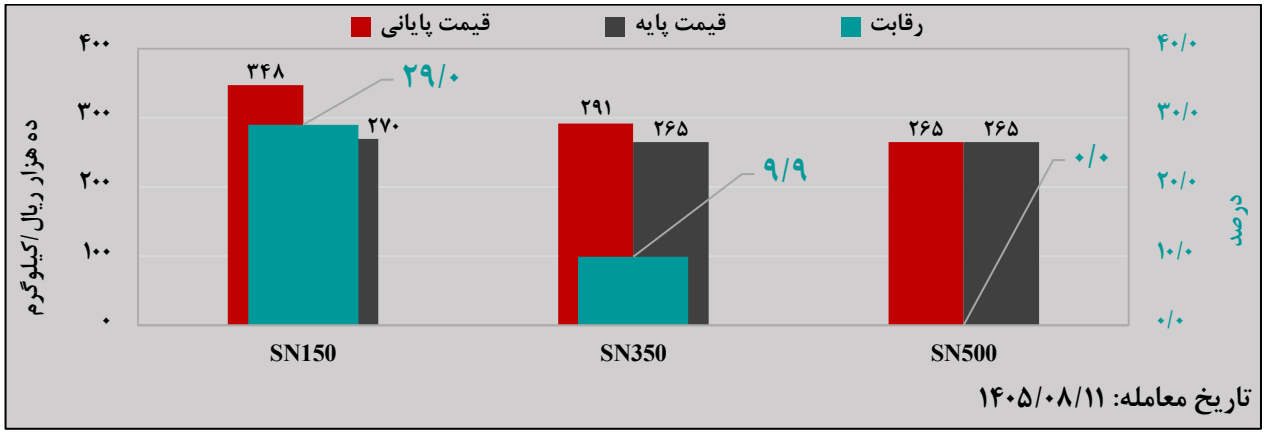
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن پایه شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که شدت رقابت قیمتی گریدهای مختلف، متناسب با وضعیت عرضه و تقاضای آن‌ها متفاوت بوده است. در این میان، دو گرید SN150 و SN350 به دلیل مواجهه با مازاد تقاضا، هر دو رقابت قیمتی مثبت را تجربه کردند؛ به‌طوری‌که گرید SN150 با رقابت ۲۹ درصدی نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۳۴۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. همچنین، گرید SN350 با رقابت ۹/۹ درصدی، به قیمت پایانی ۲۹۱ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسید. در مقابل، گرید SN500 با توجه به تعادل میان حجم عرضه و تقاضا و نبود فشار تقاضا، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه ۲۶۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، فشار تقاضا بر دو گرید SN150 و SN350 به افزایش قیمت معاملات نسبت به نرخ پایه منجر شد؛ درحالی‌که تعادل بازار SN500 مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی برای این محصول شد.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

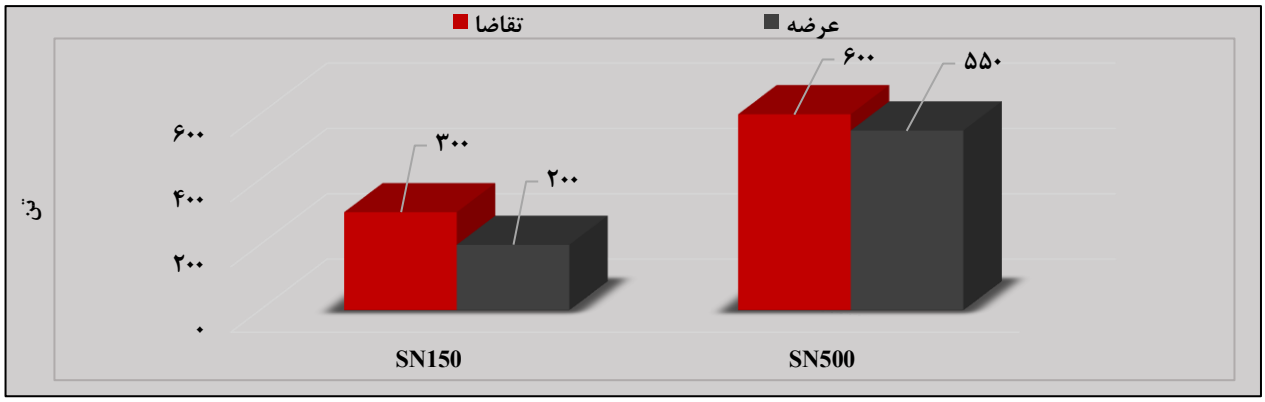
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، دو گرید روغن پایه SN150 و SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد. بر اساس داده‌های معاملاتی، حجم عرضه گرید SN150 به ۲۰۰ تن و گرید SN500 به ۵۵۰ تن رسید که در هر دو

مورد، ۲۵ تن بیشتر از حجم معمول عرضه این محصولات توسط شرکت بود. در سمت تقاضا، هر دو گرید با تقاضایی بالاتر از حجم عرضه مواجه شدند؛ به‌طوری‌که گرید SN150 با کسری عرضه ۱۰۰ تنی و گرید SN500 با کسری عرضه ۵۰ تنی همراه بود. بر این اساس، اگرچه نفت پارس در هفته مورد بررسی حجم عرضه هر دو گرید را نسبت به روال معمول افزایش داد، این افزایش برای پاسخ‌گویی کامل به تقاضای بازار کافی نبود و هر دو محصول همچنان با کسری عرضه مواجه شدند. همچنین، میزان کسری عرضه گرید SN150 دو برابر گرید SN500 بود که نشان‌دهنده فشار تقاضای بیشتر بر این محصول است.

شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

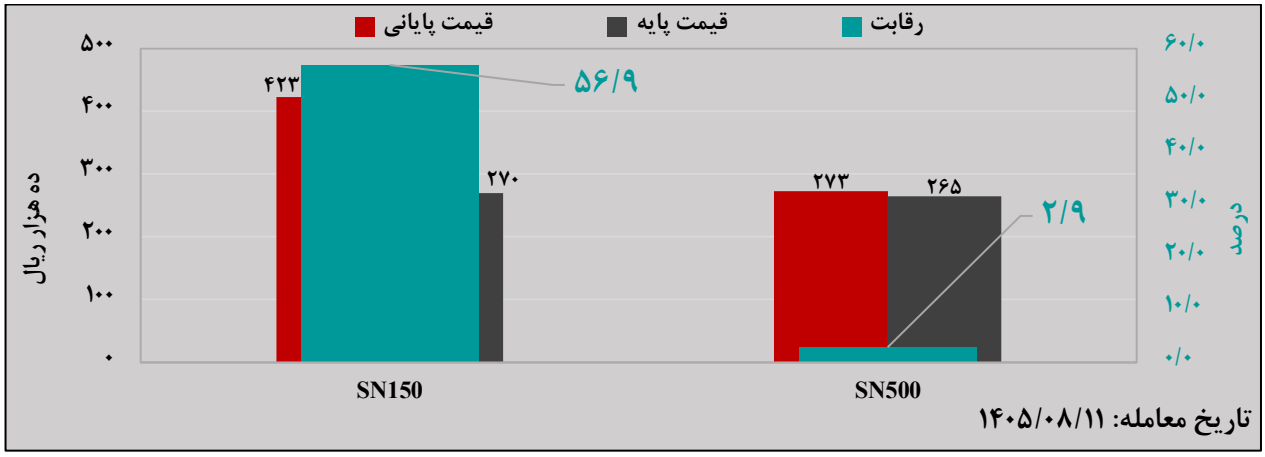

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معاملات روغن پایه شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که هر دو گرید SN150 و SN500، متناسب با وضعیت تقاضا، با رقابت قیمتی مثبت مواجه شدند؛ با این حال، شدت رقابت میان آن‌ها تفاوت قابل‌توجهی داشت. در این میان، گرید SN150 با رقابت چشمگیر ۵۶/۹ درصدی نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۴۲۳ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در مقابل، گرید SN500 رقابت قیمتی بسیار محدودتری معادل ۲/۹ درصد را تجربه کرد و با قیمت پایانی ۲۷۳ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش رسید.

بررسی روند معاملات نشان می‌دهد که گرید SN150 همچنان با فشار تقاضای به‌مراتب بیشتری نسبت به SN500 مواجه است؛ به‌طوری‌که افزایش ۲۵ تنی حجم عرضه این گرید در هفته مورد بررسی نیز نتوانست پاسخ‌گوی تقاضای موجود باشد و رقابت سنگین متقاضیان برای تأمین آن تداوم یافت. در مقابل، گرید SN500 که در هفته‌های گذشته نیز معمولاً با شدت رقابت کمتری نسبت به SN150 معامله می‌شد، با افزایش حجم عرضه و کاهش فشار نسبی تقاضا، رقابت قیمتی محدودتری را تجربه کرد. بر این اساس، تداوم رقابت سنگین در SN150، در کنار تعدیل رقابت در SN500، نشان‌دهنده تفاوت پایدار در سطح تقاضا و شرایط جذب این دو گرید از سوی بازار است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

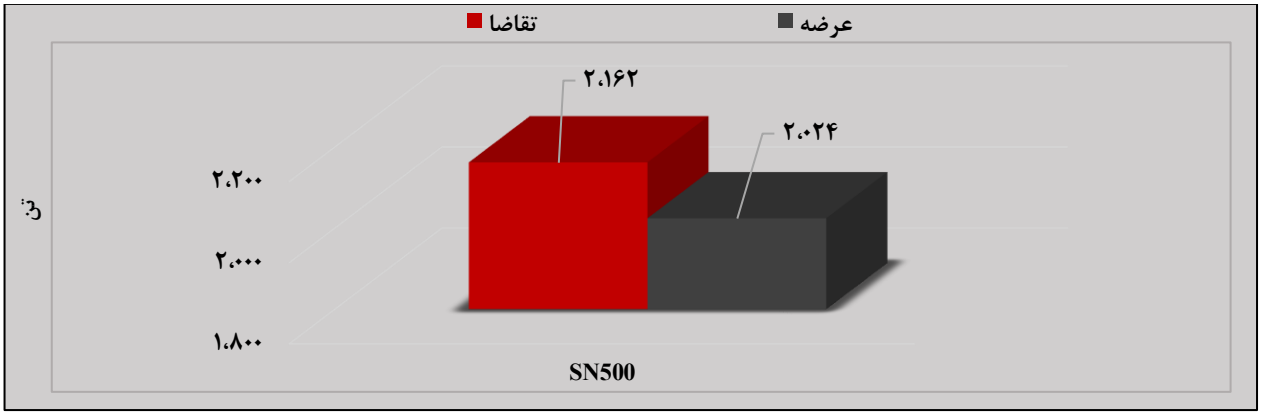

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۳. روغن پایه؛ نفت سپاهان

شرکت نفت سپاهان در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، مطابق روال هفتگی، روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد. با این حال، حجم عرضه این محصول با افزایش قابل‌توجه ۶۹۰ تنی نسبت به میزان معمول عرضه هفتگی این شرکت، از ۱،۳۳۴ تن به ۲،۰۲۴ تن رسید. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در مقابل این حجم عرضه، ۲،۱۶۲ تن تقاضا برای محصول مذکور به ثبت رسیده است؛ در نتیجه، عرضه SN500 با کسری محدود ۱۳۸ تنی مواجه شد. بر این اساس، اگرچه نفت سپاهان در هفته مورد بررسی حجم عرضه خود را به‌طور محسوسی افزایش داد، تقاضای ثبت‌شده همچنان اندکی از عرضه فراتر رفت و این محصول با مازاد تقاضا همراه بود.

شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

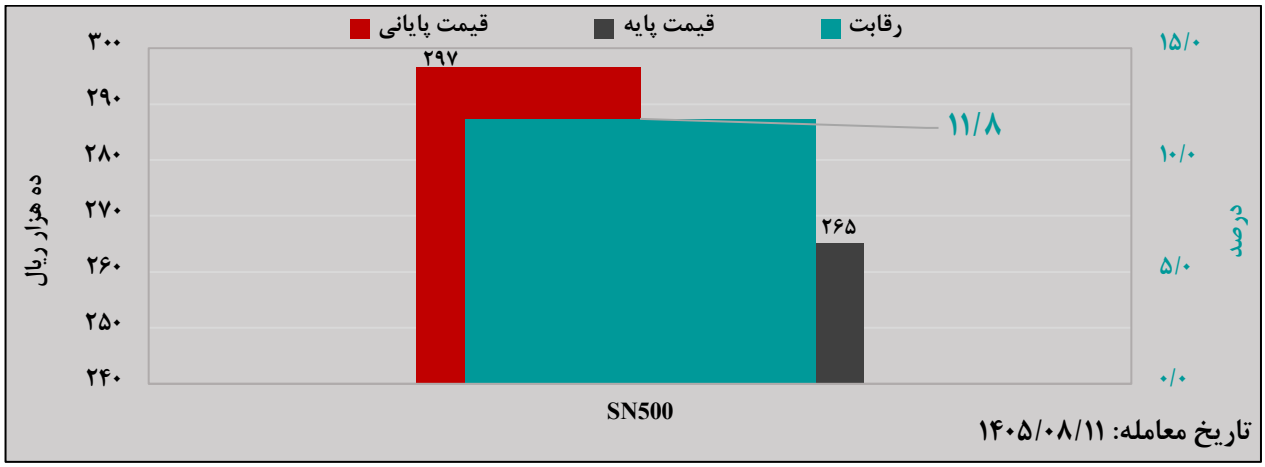

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که این محصول، با وجود افزایش چشمگیر حجم عرضه و محدود بودن کسری عرضه، همچنان با رقابت قیمتی قابل‌توجه ۱۱/۸ درصدی مواجه شده است؛ به‌طوری‌که روغن پایه SN500 در نهایت با نرخ

۲۹۷ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. بر این اساس، تداوم رقابت قیمتی علی‌رغم افزایش عرضه و محدود شدن مازاد تقاضا، حاکی از استمرار تمایل خریداران به تأمین این گرید در قیمتی بالاتر از نرخ پایه است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات روغن پایه در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با وجود تفاوت در وضعیت عرضه و تقاضای گریدهای مختلف، در اغلب موارد تقاضای ثبت‌شده از حجم عرضه فراتر رفته و فشار تقاضا همچنان عامل اثرگذار بر رفتار قیمتی بازار بوده است. در این میان، گرید SN150 نفت ایرانول با وجود تعادل عرضه و تقاضا بدون رقابت معامله شد و SN500 بهران نیز شرایط مشابهی داشت؛ در مقابل، برایت‌استاک ایرانول و گریدهای SN150 و SN350 بهران با رقابت قیمتی مواجه شدند. در معاملات نفت پارس نیز تداوم کسری عرضه، به‌ویژه در گرید SN150، به شکل‌گیری رقابت سنگین منجر شد. همچنین، افزایش قابل‌توجه عرضه SN500 سپاهان، اگرچه کسری عرضه این محصول را به سطح محدودی کاهش داد، مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی نشد. بر این اساس، ویژگی اصلی بازار روغن پایه در هفته مورد بررسی، تداوم فشار تقاضا و رقابت‌های قیمتی ناهمگون میان تولیدکنندگان و گریدهای مختلف بود؛ به‌گونه‌ای که افزایش حجم عرضه در برخی موارد نیز نتوانست به حذف رقابت یا بازگشت کامل معاملات به سطح قیمت پایه منجر شود.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

این مجموعه در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس

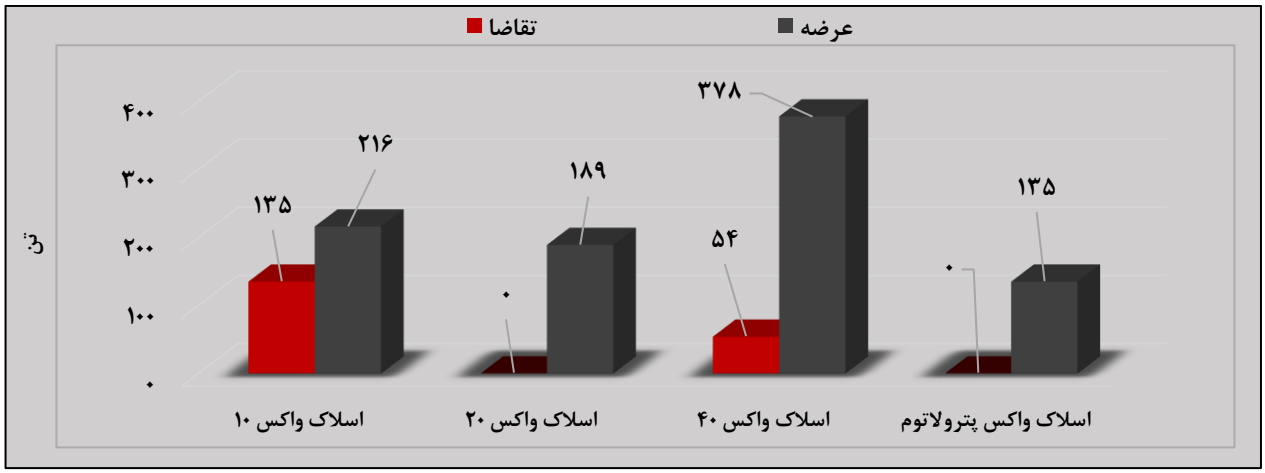
۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۱-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، چهار محصول شامل اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که اسلاک واکس ۴۰ با عرضه ۳۷۸ تن، بیشترین حجم عرضه را در میان محصولات این شرکت به خود اختصاص داده است. پس از آن، اسلاک واکس ۱۰ با ۲۱۶ تن و اسلاک واکس پترولاتوم با ۱۳۵ تن قرار دارند؛ به‌طوری‌که پترولاتوم کمترین حجم عرضه را در میان محصولات عرضه‌شده داشته است.

در سمت تقاضا، وضعیت معاملات حاکی از ضعف تقاضا برای اغلب محصولات عرضه‌شده است؛ به‌طوری‌که برای اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس پترولاتوم هیچ تقاضایی به ثبت نرسید و کل حجم عرضه‌شده این دو محصول بدون متقاضی باقی ماند. همچنین، برای اسلاک واکس ۴۰ در مقابل ۳۷۸ تن عرضه، تنها ۵۴ تن تقاضا ثبت شد و بخش عمده عرضه آن جذب بازار نشد. در مقابل، اسلاک واکس ۱۰ با وضعیت تقاضای بهتری همراه بود؛ به‌طوری‌که از مجموع ۲۱۶ تن عرضه، ۱۳۵ تن تقاضا به ثبت رسید و تنها ۸۱ تن از عرضه بدون متقاضی باقی ماند. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، ضعف تقاضا و عدم جذب بخش عمده عرضه در سه محصول اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و پترولاتوم مشهود بود؛ درحالی‌که اسلاک واکس ۱۰ از وضعیت تقاضای نسبتاً مطلوب‌تری برخوردار شد.

شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

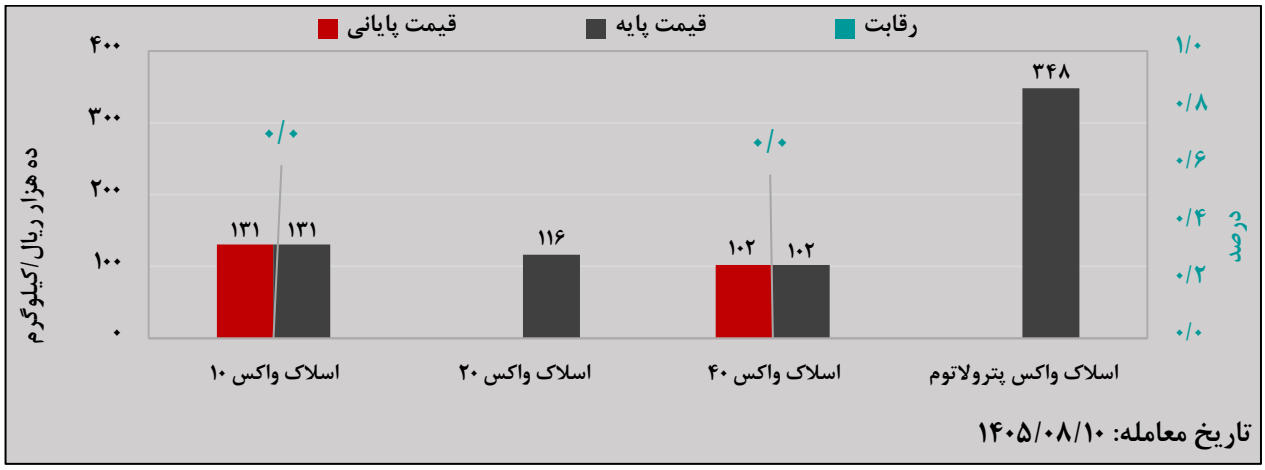

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی در معاملات محصولات عرضه‌شده توسط شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی حاکی از آن است که در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، با توجه به ضعف تقاضا برای محصولات این شرکت، رقابت قیمتی معناداری شکل نگرفت. به‌طوری‌که دو گرید اسلاک واکس ۱۰ و اسلاک واکس ۴۰، با وجود ثبت تقاضا، به دلیل نبود فشار تقاضا، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه عرضه‌شده معامله شدند. در مقابل، برای دو محصول اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس پترولاتوم هیچ تقاضایی به ثبت نرسید و در نتیجه، معامله‌ای نیز برای آن‌ها انجام نشد؛

بنابراین، بررسی رقابت قیمتی این دو محصول موضوعیت ندارد. بر این اساس، معاملات هفته مورد بررسی از نبود فشار قیمتی در محصولات دارای معامله و تداوم ضعف تقاضا در بخش عمده سبد عرضه ایرانول تهران حکایت دارد.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

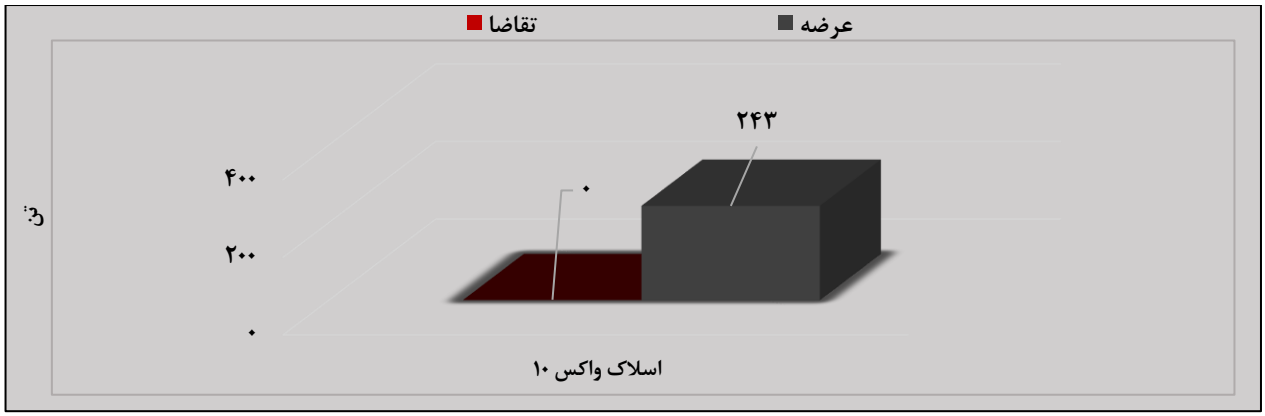

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول آبادان در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، اسلاک واکس ۱۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مورد بررسی در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که این شرکت ۲۴۳ تن اسلاک واکس ۱۰ عرضه کرد، درحالی‌که هیچ تقاضایی برای آن به ثبت نرسید؛ بنابراین، کل حجم عرضه‌شده بدون متقاضی باقی ماند. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان با مازاد عرضه ۲۴۳ تنی مواجه شد که بیانگر ضعف کامل سمت تقاضا و عدم جذب محصول عرضه‌شده در بورس کالای ایران است.

شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

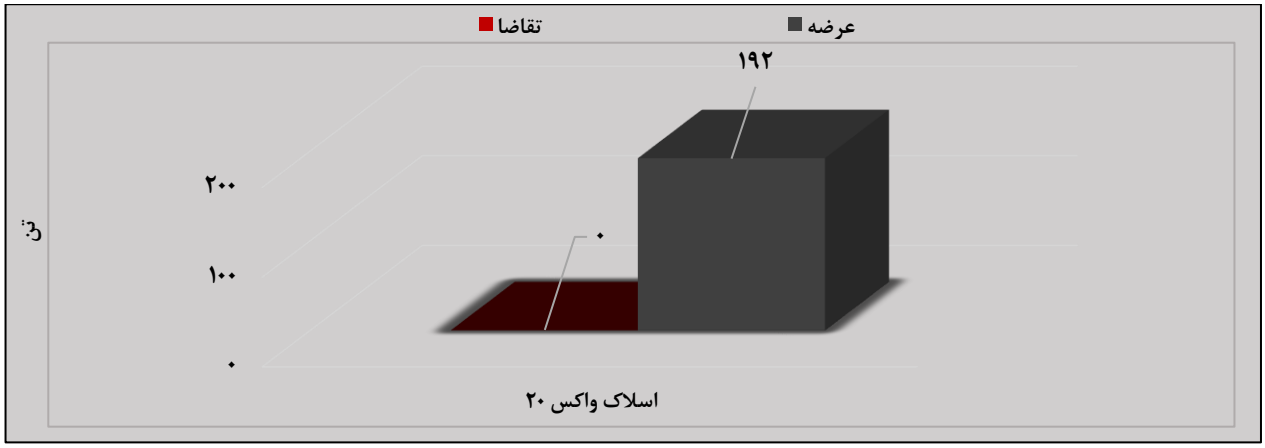
مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی وضعیت قیمت‌گذاری اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان در بورس کالای ایران طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به نبود تقاضا برای این محصول، معامله‌ای انجام نشد و در نتیجه، رقابت قیمتی نیز برای آن شکل نگرفت. قیمت پایه عرضه این محصول در هفته مورد بررسی، ۹۹ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم بود.

۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، تنها گرید اسلاک واکس ۲۰ را به میزان ۱۹۲ تن در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در مقابل ۱۹۲ تن عرضه‌شده، هیچ تقاضایی برای این محصول به ثبت نرسید و در نتیجه، کل حجم عرضه‌شده بدون جذب از سوی متقاضیان باقی ماند.

شکل ۱۴. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

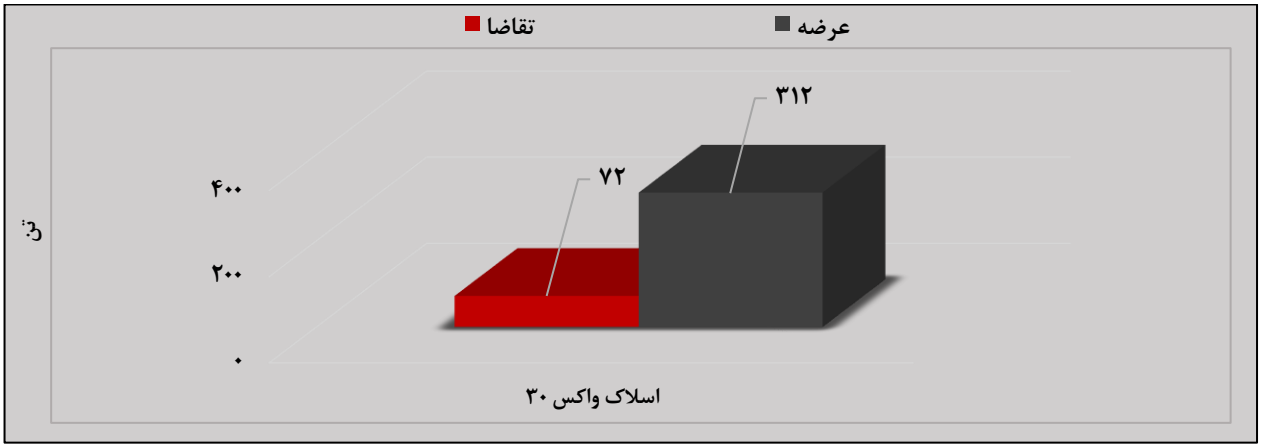
مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی داده‌های معاملاتی اسلاک واکس ۲۰ شرکت نفت بهران در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ حاکی از آن است که به دلیل ثبت‌نشدن هیچ‌گونه تقاضایی برای این گرید، معامله‌ای انجام نشد؛ بنابراین، بررسی رقابت قیمتی برای آن موضوعیت ندارد. قیمت پایه عرضه اسلاک واکس ۲۰ شرکت نفت بهران در این هفته ۱۱۷ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم بود، اما نبود تقاضا مانع از انجام معامله در این نرخ شد.

۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته دوم آبان‌ماه سال ۱۴۰۵، اسلاک واکس ۳۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. بررسی وضعیت عرضه و تقاضای این محصول نشان می‌دهد که ۳۱۲ تن اسلاک واکس ۳۰ عرضه شد، درحالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن تنها ۷۲ تن بود؛ در نتیجه، این محصول با مازاد عرضه ۲۴۰ تنی مواجه شد. بر این اساس، حدود ۷۷ درصد از حجم عرضه‌شده بدون متقاضی باقی ماند که بیانگر ضعف محسوس سمت تقاضا و عدم جذب بخش عمده اسلاک واکس ۳۰ عرضه‌شده توسط نفت پارس در هفته مورد بررسی است.

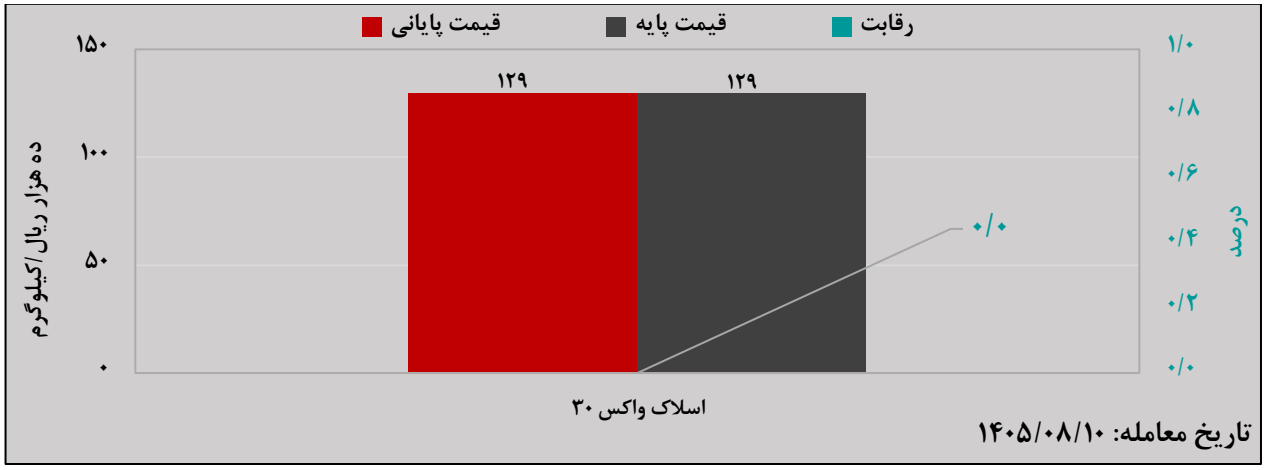
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی در معاملات اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس را نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی حاکی از آن است که در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، با توجه به محدودیت تقاضای ثبت‌شده برای این محصول و نبود فشار مؤثر تقاضا، رقابت قیمتی شکل نگرفت و اسلاک واکس ۳۰ بدون رقابت و در سطح قیمت پایه عرضه، معادل ۱۲۹ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم، در بورس کالای ایران معامله شد. بر این اساس، مازاد عرضه و ضعف تقاضا مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی شد و قیمت نهایی معامله در سطح نرخ پایه باقی ماند.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

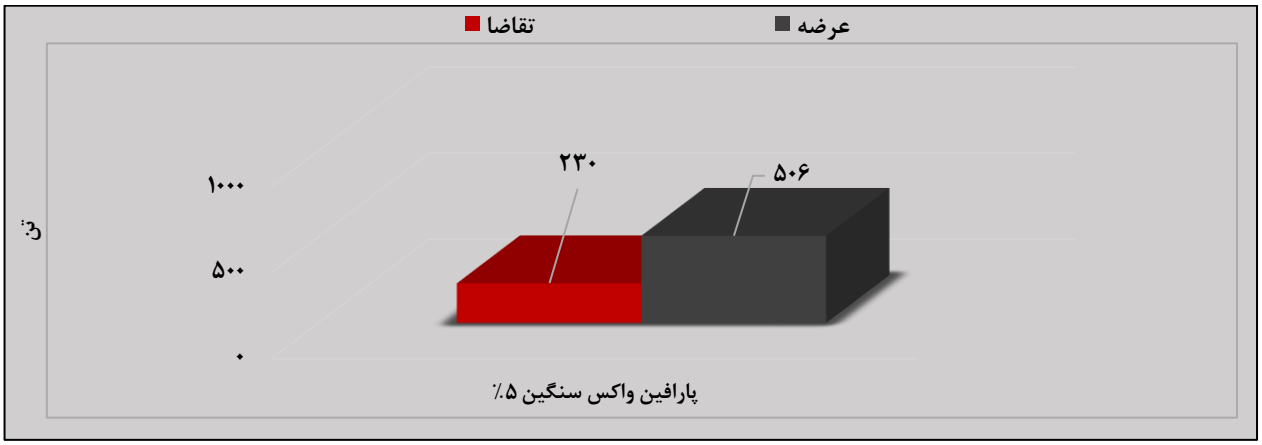
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، پارافین واکس سنگین ۵٪ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این هفته، ۵۰۶ تن پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه شد، درحالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن تنها ۲۳۰ تن بود؛ بنابراین، این محصول با مازاد عرضه ۲۷۶ تنی مواجه شد. به این ترتیب، حدود ۵۵ درصد از حجم عرضه‌شده بدون متقاضی باقی ماند

که بیانگر پایین‌تر بودن سطح تقاضا نسبت به عرضه و عدم جذب بیش از نیمی از پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه‌شده توسط نفت سپاهان در هفته مورد بررسی است.

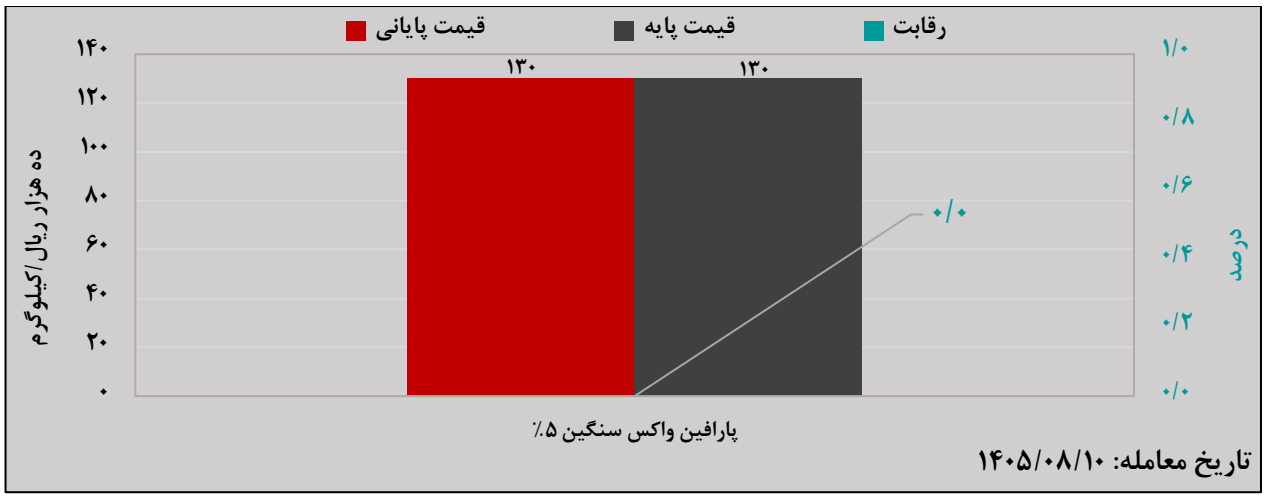
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایانی معاملات و قیمت پایه عرضه پارافین واکس شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به نبود فشار مؤثر تقاضا برای پارافین واکس سنگین ۵٪، این محصول بدون رقابت قیمتی معامله شد؛ به‌طوری‌که در نهایت، در سطح قیمت پایه عرضه، معادل ۱۳۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم، به فروش رسید. این وضعیت بیانگر نبود فشار افزایشی بر قیمت معاملات و تداوم عرضه محصول در سطح نرخ پایه در هفته مورد بررسی است.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی پارافین واکس سنگین ۵٪ شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم آبان ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات با ضعف محسوس تقاضا و عدم جذب بخش قابل‌توجهی از عرضه‌ها مواجه بوده است. در میان عرضه‌کنندگان، هیچ‌یک از گریدهای اسلاک واکس ایرانول تهران، ایرانول آبادان و بهران با مازاد تقاضا روبه‌رو نشدند و در برخی موارد، از

جمله اسلاک واکس ۲۰ بهران و اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان، اساساً تقاضایی به ثبت نرسید. اسلاک واکس ۴۰ ایرانول تهران و اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس نیز با وجود ثبت تقاضا، به‌ترتیب بخش عمده‌ای از عرضه خود را جذب‌نشده باقی گذاشتند و بدون رقابت قیمتی معامله شدند. در بخش پارافین واکس نیز پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان با مازاد عرضه ۲۷۶ تنی مواجه شد و در سطح قیمت پایه به فروش رسید. بر این اساس، ویژگی غالب بازار در هفته مورد بررسی، غلبه عرضه بر تقاضا، ضعف جذب محصولات و فقدان فشار مؤثر برای افزایش قیمت‌ها بود؛ به‌گونه‌ای که در هیچ‌یک از معاملات انجام‌شده رقابت قیمتی شکل نگرفت و در محصولات فاقد تقاضا نیز معامله‌ای صورت نپذیرفت.

جمع‌بندی

بررسی معاملات خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار گروه‌های کالایی مورد مطالعه از شرایط یکسانی برخوردار نبوده و تفاوت معناداری میان وضعیت عرضه و تقاضا و همچنین رفتار قیمتی آن‌ها وجود داشته است. درحالی‌که بازار وکیوم باتوم و روغن پایه با غلبه تقاضا بر عرضه و شکل‌گیری رقابت قیمتی در برخی عرضه‌ها همراه بود، در بازار اسلاک واکس و پارافین واکس، ضعف تقاضا و عدم جذب بخش قابل‌توجهی از عرضه‌ها مشهود بود. همچنین، در این هفته هیچ عرضه‌ای از میعانات گازی در بورس انرژی ایران به ثبت نرسید. در ادامه، وضعیت هر یک از این گروه‌های کالایی به تفکیک بررسی می‌شود.

۱. میعانات گازی

در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵، هیچ‌گونه عرضه‌ای از میعانات گازی در بورس انرژی ایران انجام نشد. بنابراین، در بازه مورد بررسی، معامله‌ای برای این محصول به ثبت نرسید و امکان ارزیابی وضعیت عرضه و تقاضا و رفتار قیمتی آن در بازار بورس انرژی فراهم نبود.

۲. وکیوم باتوم

بازار وکیوم باتوم در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ با افزایش محسوس تقاضا و شکل‌گیری کسری عرضه همراه بود؛ به‌طوری‌که در برابر ۱۷۲ هزار تن عرضه، ۲۳۰ هزار تن تقاضا به ثبت رسید و بازار در مجموع با کسری ۵۸ هزار تنی مواجه شد. این کسری در پنج پالایشگاه از شش پالایشگاه عرضه‌کننده مشاهده شد و پالایش نفت بندرعباس با کسری ۴۱ هزار تنی، بیشترین شکاف عرضه و تقاضا را تجربه کرد. با وجود این عدم‌توازن، فشار تقاضا به رقابت قیمتی گسترده منجر نشد و عمده عرضه‌ها در سطح قیمت پایه یا با رقابت بسیار ناچیز معامله شدند. تنها عرضه پالایش نفت بندرعباس رقابت قیمتی معنادارتری، معادل ۱/۵ درصد، را تجربه کرد. بر این اساس، ویژگی اصلی بازار وکیوم باتوم در هفته مورد بررسی، کسری عرضه و افزایش تقاضا در کنار تداوم کم‌تحرکی نسبی در رقابت‌های قیمتی بود.

۳. روغن پایه

بررسی معاملات روغن پایه در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ حاکی از تداوم فشار تقاضا و شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی با شدت‌های متفاوت در میان تولیدکنندگان و گریدهای مختلف است. در معاملات ایرانول، گریدهای SN500 و برایت‌استاک با وجود کسری عرضه یکسان، به‌ترتیب رقابت ۳/۵ و ۶۹/۴ درصدی را تجربه کردند که محدودیت عرضه و وقفه چندهفته‌ای

در عرضه برایت‌استاک از عوامل مؤثر بر شدت بالاتر رقابت این گرید بود. در شرکت بهران نیز گریدهای SN150 و SN350 با کسری عرضه و رقابت قیمتی مواجه شدند، درحالی‌که SN500 بدون رقابت معامله شد. در نفت پارس، تداوم فشار تقاضا به‌ویژه در گرید SN150، رقابت سنگین ۵۶/۹ درصدی را رقم زد؛ در مقابل، رقابت گرید SN500 محدودتر بود. همچنین، در نفت سپاهان، با وجود افزایش ۶۹۰ تنی عرضه SN500 و محدود شدن کسری عرضه به ۱۳۸ تن، رقابت قیمتی ۱۱/۸ درصدی همچنان پابرجا ماند. در مجموع، بازار روغن پایه در هفته مورد بررسی بیش از سایر گروه‌های کالایی با فشار تقاضا و رقابت قیمتی مواجه بود؛ هرچند شدت این رقابت، بسته به گرید و میزان محدودیت عرضه، تفاوت قابل‌توجهی داشت.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

بازار اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ عمدتاً تحت تأثیر ضعف تقاضا و مازاد عرضه قرار داشت. در عرضه‌های ایرانول تهران، بهران و ایرانول آبادان، بخشی از محصولات با تقاضای محدود و برخی دیگر، از جمله اسلاک واکس ۲۰ بهران و اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان، بدون ثبت تقاضا مواجه شدند. اسلاک واکس ۴۰ ایرانول تهران نیز با وجود عرضه ۳۷۸ تنی، تنها ۵۴ تن تقاضا داشت. در معاملات نفت پارس، از ۳۱۲ تن اسلاک واکس ۳۰ عرضه‌شده، تنها ۷۲ تن تقاضا به ثبت رسید و محصول بدون رقابت و در سطح قیمت پایه معامله شد. در بخش پارافین واکس نیز پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان با عرضه ۵۰۶ تن و تقاضای ۲۳۰ تن، مازاد عرضه ۲۷۶ تنی داشت و بدون رقابت قیمتی به فروش رسید. بر این اساس، در این گروه کالایی نه‌تنها تقاضای ثبت‌شده در اغلب عرضه‌ها کمتر از حجم عرضه بود، بلکه در برخی موارد نبود تقاضا مانع از انجام معامله شد؛ موضوعی که از ضعف جذب محصولات و نبود فشار افزایشی بر قیمت‌ها حکایت دارد.

در مجموع، معاملات هفته دوم آبان‌ماه ۱۴۰۵ بیانگر واگرایی شرایط بازار میان گروه‌های مختلف خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی است. از یک‌سو، در بازار وکیوم باتوم و به‌ویژه روغن پایه، تقاضای بالاتر از عرضه و رقابت قیمتی در برخی گریدها، نشانه‌هایی از محدودیت نسبی تأمین و تمایل خریداران به رقابت برای دستیابی به محصولات عرضه‌شده را نشان می‌دهد؛ هرچند این وضعیت در بازار وکیوم باتوم به افزایش فراگیر قیمت‌ها منجر نشده است. از سوی دیگر، بازار اسلاک واکس و پارافین واکس با مازاد عرضه، تقاضای محدود و معاملات عمدتاً بدون رقابت مواجه بوده است. در کنار این موارد، نبود عرضه میعانات گازی نیز امکان ارزیابی وضعیت معاملاتی این محصول را در هفته مورد بررسی از بین برده است. بنابراین، نمی‌توان از شکل‌گیری یک روند یکسان در کل بازار محصولات پالایشگاهی سخن گفت؛ بلکه شرایط معاملاتی هر گروه، متناسب با وضعیت عرضه، میزان تقاضای صنایع مصرف‌کننده و ویژگی‌های هر گرید، مسیر متفاوتی را طی کرده است. این تفاوت، ضرورت بررسی تفکیکی بازار محصولات و پرهیز از تعمیم وضعیت یک گروه کالایی به سایر بخش‌های زنجیره پالایشگاهی را برجسته می‌کند.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: http://www.opex.ir

Contact information: http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus